

24. 4. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zjevně nesprávnou aplikací (již zrušené a tudíž neplatné) zákonné normy se soud dopouští svévole, v důsledku čehož dochází k porušení práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

Dne 21. března 2023 byl vyhlášen nálezn Ústavního soudu[1], kterým bylo rozhodováno v následující záležitosti.

Napadané usnesení obecného soudu

Stěžovateli byl rozhodnutím obecného soudu v trestní věci uložen kromě jiného peněžitý trest ve výši 300.000,- Kč. Na výzvu soudu stěžovatel uhradil 1/3 uloženého trestu. Ohledně zbytku požádal o povolení splátek peněžitého trestu ve výši 3.500,- Kč, s tím, že tyto splátky odpovídají jeho majetkovým poměrům a dané rozvržení umožní úhradu peněžitého trestu ve stanovené pětileté zkušební době.

Obecný soud rozhodl o žádosti tak, že stěžovateli povolil splácet zbytek peněžitého trestu v osmi splátkách ve výši 22.222,- Kč a v jedné splátce ve výši 22.224,- Kč. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že nemohl povolit splátky navrhované stěžovatelem, neboť podle ustanovení § 342 odst. 1 trestního řádu lze splácení peněžitého trestu ve splátkách povolit pouze tak, aby byla celá částka uhrazena do jednoho roku od právní moci odsuzujícího rozsudku.

Ústavní stížnost

Stěžovatel podal ústavní stížnost, v níž namítl, že soud aplikoval již neplatnou právní úpravu, neboť od 1. října 2020 nabylo účinnosti novelizační zákon č. [333/2020](#) Sb., kterým byla podmínka splacení peněžitého trestu zrušena. Podle důvodové zprávy k tomuto zákonu má soud naopak stanovit délku splácení a splácení ta, aby byla přiměřená a odrážela osobní a majetkové poměry pachatele.

V důsledku aplikace neplatného zákona však k posuzování osobních a majetkových poměrů ze strany obecného soudu vůbec nedošlo, neboť tento se řídil dříve platnou právní úpravou a nesprávně aplikoval kritérium úhrady částky do 1 roku.

Stěžovatel uvedl, že je přesvědčen, že má právo na to, aby rozhodnutí bylo vydáno na základě platného znění zákona, přičemž soud přihlédne k jeho poměrům, které ve své žádosti podrobně vylíčil. **Součástí práva na spravedlivý proces je dle jeho názoru i legitimní očekávání, že soud bude v soudním řízení a při vyřizování žádosti postupovat dle platného zákona,** kterým je vázán a nebude aplikovat právní normu, která již neplatí. Zejména pak za situace, kdy v důsledku

takového vadného postupu dojde k vydání rozhodnutí stavějícího stěžovatele do nepříznivější situace, než kdyby bylo postupováno správně a kdy kdy aplikace nesprávné (neplatné) zákonné normy vede k postupu a výsledku, který je v přímém rozporu se smyslem a účelem novelizačního zákona.

Odložení vykonatelnosti napadeného usnesení Ústavním soudem

Usnesením ze dne 1. února 2023 Ústavní soud vyhověl návrhu stěžovatele a odložil vykonatelnost napadeného usnesení obecného soudu do právní moci rozhodnutí Ústavního soudu o ústavní stížnosti. Ústavní soud konstatoval, že výkon napadeného rozhodnutí by sice nevedl k bezprostřední přeměně peněžitého trestu na trest odnětí svobody, jak ve své stížnosti naznačoval stěžovatel, nicméně i přesto má potenciál závažně zasáhnout do ústavně zaručených základních práva a svobod. Odkladem vykonatelnosti napadeného usnesení nevznikne újma třetím osobám, především osobám poškozeným trestným činem stěžovatele. Ústavní soud rovněž neshledal rozpor odkladu vykonatelnosti s důležitým veřejným zájmem.

Řízení před Ústavním soudem a závěry ohledně porušení práva na soudní ochranu

Na výzvu Ústavního soudu se ve věci vyjádřil dotčený krajský soud, který uvedl, že v posuzované věci došlo skutečně k aplikaci již neplatného ustanovení trestního řádu. Obdobným způsobem se vyjádřilo příslušné krajské státní zastupitelství jakožto vedlejší účastník a uvedlo, že ústavní stížnost považuje za důvodnou.

Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas, oprávněnou osobou zastoupenou advokátem a splňuje i ostatní zákonné náležitosti. Ústavní stížnost byla přípustná, neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

Ústavní soud konstatoval, že obecný soud aplikoval neplatnou právní úpravu, neboť s účinností od 1. 10. 2020 došlo ke změně trestního řádu, kterou soud při rozhodování ignoroval. V důsledku toho se soud omezil na konstatování, že je nutné výši splátek stanovit tak, aby celý peněžitý trest byl zaplacen do jednoho roku a vůbec se nezabýval otázkou, zda je výše splátek přiměřená z hlediska osobních a majetkových poměrů stěžovatele. Přitom právě kritérium přiměřenosti je podle § 342 odst. 1 písm. b) trestního řádu pro výši splátek peněžitého trestu určující.

Z výše uvedených důvodů Ústavní soud shledal, že krajský soud se zjevně nesprávnou aplikací zákonné normy dopustil svévole, v důsledku čehož došlo k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Napadené usnesení obecného soudu proto zrušil.

Případ je hezkou ukázkou ingerence nejvyšší resp. mimořádné soudní instance ve zdánlivě drobné věci (pro stěžovatele však přesto důležité), kde za příčinu pochybení vyššího soudního úředníka při vydávání rozhodnutí lze s vysokou pravděpodobností považovat použití starého vzoru či neaktuální verze „ÚZetka“.

JUDr. Vladimír Jašek, Ph.D., LL.M., MCI Arb

advokát, rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

rozhodce zapsaný na listině VIAC, Rakousko

[JAŠEK LEGAL advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Pařížská 67/11
110 00 Praha 1 - Josefov

Tel.: +420 222 317 603

Tel.: +420 222 315 949

e-mail: info@jasek-legal.cz

[1] [Nález Ústavního soudu III. ÚS 245/23 ze dne 7. března 2023](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)